

LILLA MUSEET på Bergströmska Gården ger en kort beskrivning över hur människorna i Torshälla levde, bodde och arbetade under de senaste 700 åren – *illustrerat av Jan Brandt inför 700-årsjubileet*

Torshälla blir stad 1317

För länge, länge sedan, för 700 år sedan, bodde det i Torshälla c:a 300 personer. Jämför med att det nu går c:a 700 elever på Gökstensskolan.

Torshälla var på 1300-talet en stad som bestod av små gårdar där husen var byggda i trä med tak av halm eller torv. I uthusen fanns kor, hästar, grisar och höns. Djuren var viktiga för att man skulle få mat och kunna byta mat mot ex. skor och salt. För det mesta åt man gröt och alla åt ur samma skål.

Salt var viktigt för med saltets hjälp kunde man förvara maten länge. När det regnade för mycket eller för lite och varken korn eller vete växte på åkrarna blandade man tallbark i brödet. Tallbarken innehöll många viktiga näringsämnen men brödet blev inte så gott.

Familjerna var stora med många barn. Ingen kunde läsa eller skriva och på kvällarna samlades man runt den öppna elden och berättade för varandra om livet i staden. Kanske talade man om grannens lilla pojke som hade dött dagen innan.

Många barn, många syskon, dog i sjukdomar som man idag kan bota. Det var svårt att leva för 700 år sedan men livet bestod då som nu av både sorg och glädje.

LILLA MUSEET på Bergströmska Gården ger en kort beskrivning över hur människorna i Torshälla levde, bodde och arbetade under de senaste 700 åren – illustrerat av Jan Brandt inför 700-årsjubileet

1600-tal

Under många hundra år förändras livet i Torshälla inte så mycket.

I mitten av 1600-talet bodde här c:a 500 personer och det fanns 300 hästar.

Smederna som fanns i staden hade mycket arbete med att smida nya skor till hästarna.

Familjerna var stora med många barn och de fick tidigt lära sig att hjälpa till på gården. Hämta vatten och ved. Plocka in ägg från hönsen och kamma lössen ur håret på småsyskonen.

Till dasset fick många gå över gårdsplanen och det var otäckt på vintern bär det var kallt och mörkt.

Vatten hämtade man ur brunnen och det användes i första hand till matlagning. Tvätta sig ordentligt fick man göra i ån på sommaren. PÅ vintern kanske man fick tvätta sig någon gång i en balja i köket.

Några av de rikaste familjerna kunde nu skicka sina pojkar till staden enda lilla skola där de fick lära sig läsa och skriva. Flickorna, och de fattigas barn, fick inte gå i skolan.

På somrarna seglade några familjer till Norrland för att fiska strömming. På sommaren var man borta och kom tillbaka på hösten med tunnor av saltad strömming som man kunde använda som bytesvara.

LILLA MUSEET på Bergströmska Gården ger en kort beskrivning över hur människorna i Torshälla levde, bodde och arbetade under de senaste 700 åren – *illustrerat av Jan Brandt inför 700-årsjubileet*

Branden i Torshälla 1798

Elden är lös! Brandvakten skriker ut sitt budskap. Elden är lös! Kyrkklockorna klämtar. Människorna rusar ut från sina hus och ser hur elden sprider sig i den kraftiga vinden. Alla hjälps åt att långa vatten från ån i ett försök att stoppa branden men är hjälplösa när stormvindarna ökar.

Borgmästaren och hans dotter räddar stadsarkivet ur det nybyggda Rådhuset. Förtvivlade står de sedan utanför kyrkan och ser huset brinna ned. Mer än halva stadens befolkning, 337 personer, blir hemlösa. Mat, kläder, foder till djuren och utsäde för nästa års skörd är borta. Alla som förlorat sina hem får hjälp av andra vars hus har klarast sig undan branden.

I Bergströmska gården bor det förutom familjen många drängar och pigorsom snabbt kan hindra elden och gården klarar sig i stort sett oskadd undan branden. Branden är en katastrof och människor får det väldigt svårt under många, många år även om uppbyggnaden kommer igång snabbt.

1808 kommer det till Torshälla 165 personer från Finland. Männen som ser annorlunda ut och talar ett annat språk är ryska krigsfångar och deras väktare. Under 4 år hjälper de till att bygga upp Torshälla

LILLA MUSEET på Bergströmska Gården ger en kort beskrivning över hur människorna i Torshälla levde, bodde och arbetade under de senaste 700 åren – *illustrerat av Jan Brandt inför 700-årsjubileet*

Torshälla 1950-talet:

Väldigt mycket har under århundradena förändrats i Världen, Sverige och i Torshälla. De små timrade husen med halm eller torvtak är för länge sedan borta. Inga hästar eller andra djur finns kvar inne i staden, bara hundar och katter.

1953 börjar vår nuvarande kung XVI Gustav i småskolan i Stockholm och alla barn, både flickor och pojkar, måste gå i skolan i minst 7 år.

I Torshälla fanns Kyrkskolan, Holmens och Roxnäs skola och barnen går i den skola som ligger närmast hemmet.

1950 har Torshälla 3540 invånare och många familjer bor i nybyggda hyreshus.

Lägenheterna har kylskåp och badrum så nu kan alla bada när de vill. Många familjer får råd att köpa bil även om de flesta cyklar till arbetet. Arbetsplatsen för de flesta Torshällabor är Nyby Bruk.

På kvällarna kan man titta på TV som har en kanal med svart-vita bilder, Fantasktiskt! På lördagarna kan man gå på Torsharg som då var både idrottsplats och Folkets Park.

Semesterresor med bil och tält blir vanliga och för första gången kan man 1955 åka med charterresor till södra Europa och medelhavet. Torshällaborna har ett bra liv med sorg och glädje precis som idag.

LILLA MUSEET på Bergströmska Gården ger en kort beskrivning över hur människorna i Torshälla levde, bodde och arbetade under de senaste 700 åren – *illustrerat av Jan Brandt inför 700-årsjubileet*

Några bilder runt väggarna i "LILLA MUSEET" som illustrerar hur invånarna i Torshälla levde från tiden när Torshälla blev stad år 1317 till mitten av 1900-talet.

Arbetet på gården för kanske 300 år sedan

Smidesarbete i de första industrierna

Exempel på de husgeråd & hjälpmedel som använts i hemmen i 300-400 år och som idag finns att beskåda i Bergströmska gårdens olika museer.

